

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

(Обн., ДВ, бр. 28 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 53 от 2004 г., бр. 31, 34 и 105 от 2005 г., бр. 18, 33, 37 и 79 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 94, 98 и 102 от 2008 г., бр. 24 и 82 от 2009 г., бр. 52, 54, 97, 98 и 99 от 2010 г., бр. 19, 43, 73 и 93 от 2011 г., бр. 33, 38 и 82 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 35 и 40 от 2014 г. и бр. 8, 12, 14, 17 и 35 от 2015 г.)

§ 1. В чл. 1 думите „бюджетните и извънбюджетните средства“ се заменят с „бюджетните средства, средствата от Европейския съюз или от други международни програми и договори, чуждите средства“.

§ 2. В чл. 8а се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Министерският съвет може да създава с постановление централни органи за обществени поръчки или да възлага осъществяването на такива функции на орган на изпълнителната власт.“

2. В ал. 5 думите „за неговото създаване“ се заменят с „по ал. 4“.

§ 3. В чл. 16г се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Когато част от предмета на обществената поръчка е включена в списъка по ал. 1, възложителят е длъжен да я отдели в една или в няколко обособени позиции, които запазва за участие на специализирани предприятия или кооперации на хора с увреждания.“

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) Възложителят прилага ал. 2 и когато възлага поръчка по реда на глава осма „а“.“

3. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

4. Досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея в основния текст думите „ал. 1-3“ се заменят с „ал. 1, 2 и 4“, а след думата

„обявлението“ се поставя запетая и се добавя „съответно в публичната покана“.

5. Създава се нова ал. 6:

„(6) В случаите по ал. 5 заявления или оферти могат да подават и други заинтересовани лица извън тези, за които поръчката е запазена.“

6. Досегашната ал. 5 става ал. 7 и се изменя така:

„(7) В случаите по ал. 1 и 2 кандидатът или участникът, който е специализирано предприятие или кооперация на хора с увреждания посочва в заявлението или в офертата си номера, под който е вписан в регистъра на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, поддържан от Агенцията за хората с увреждания, или информация относно регистрация в еквивалентен регистър на държава – членка на Европейския съюз.“

7. Създава се нова ал. 8:

„(8) В случаите по ал. 4 кандидатът или участникът, който отговаря на изискванията на програма за създаване на защитени работни места, представя към заявлението или офертата си документ, с който удостоверява това.“

8. Досегашната ал. 6 става ал. 9 и се изменя така:

„(9) Заявленията или офертите на лицата по ал. 6 се разглеждат само ако няма:

1. кандидат или участник, за когото поръчката е запазена и който отговаря на критериите за подбор, или

2. участник, за когото поръчката е запазена и чиято оферта отговаря на изискванията на възложителя.“

9. Досегашната ал. 7 става ал. 10 и се изменя така:

„(10) Кандидатът или участникът, който е специализирано предприятие или кооперация на хора с увреждания, може да участва в обществена поръчка по ал. 1 или за обособена позиция по ал. 2, при условие че може да изпълни 80 на сто от нейния предмет със собствено производство или ресурс. При невъзможност за самостоятелно изпълнение в този обем той може да ползва подизпълнители или да се позовава на ресурсите на трети лица, при условие че и те са специализирани предприятия или кооперации на хора с увреждания, за което се представя информация по реда на ал. 7.“

§ 4. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) При осъществяване на държавната политика в областта на обществените поръчки министърът на финансите се подпомага от Агенцията по обществени поръчки, наричана по-нататък „агенцията.“

2. В ал. 2 след думата „лице“ се добавя „на бюджетна издръжка“.

3. Алинея 3 се отменя.

§ 5. В чл. 122п, в ал. 1 и 9 думите „Министерството на икономиката“ се заменят с „Министерството на финансите“.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 6. Навсякъде в закона, с изключение на чл. 13, ал. 3, думите „министърът на икономиката“ и „министъра на икономиката“ се заменят съответно с „министърът на финансите“ и „министъра на финансите“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 7. Общественият поръчки, открити на основанията по чл. 16г, за които е публикувано решение за откриване или публична покана преди влизането в сила на този закон се довършват по досегашния ред.

§ 8. В тримесечен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет приема промени в съответните нормативни актове, произтичащи от преминаването на Агенцията по обществени поръчки към министъра на финансите.

§ 9. Министърът на финансите и министърът на икономиката уреждат помежду си въпросите, произтичащи от промяната в статута на Агенцията по обществени поръчки като второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на финансите, в тримесечен срок от влизането в сила на закона.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на ..... 2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ

Предлаганият проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки (Законопроектът) цели решаването на неотложни проблеми в областта на обществените поръчки.

Действащата редакция на чл. 8а, ал. 4 съществено ограничава реализирането на политики за централизирано възлагане. С предлаганата промяна се цели оптимизиране на процеса на създаване на централни органи за обществени поръчки, когато те са в рамките на изпълнителната власт. Промяната е в съответствие с утвърдените практики на Европейския съюз за насърчаване на централизираното възлагане.

С последните съществени промени в Закона за обществените поръчки (ЗОП), които са в сила от 1 юли 2014 г., се измени чл. 16г, за да се стимулира участието в обществените поръчки на специализирани предприятия или кооперации на хора с увреждания. Във връзка с това бяха предвидени редица облекчения, едно от които е отпадането на критериите за подбор по отношение на тези участници. Практиката по прилагане на разпоредбата показва, че преференциалното третиране се използва от недобросъвестни лица, които се вписват в регистъра по чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ) само за да участват в процедури за обществени поръчки. Това създаде реална опасност от сключване на договори за обществени поръчки, съответно на рамкови споразумения с лица, които не разполагат с необходимия икономически и технически капацитет, за да изпълнят в пълен обем възложените поръчки. В някои случаи тази практика доведе до представяне на оферти, които не удовлетворяват техническите спецификации, което води до прекратяване на процедурите, а оттам – и до невъзможност да се възложи съответната обществена поръчка. Освен всички рискове за възложителите – като краен резултат вместо стимулиране на специализираните предприятия или кооперации на хора с увреждания се наблюдава по-скоро задълбочаващо се елиминиране на тяхното участие на пазара на обществените поръчки.

С оглед преодоляване на този проблем със Законопроекта се предлагат следните промени в чл. 16г:

- Прецизират се действащите ал. 2 и 4 (последната става ал. 5), като изрично се определя, че задължението за запазване на поръчките се реализира чрез една или чрез няколко обособени позиции, като това се отнася и за възлагането на запазени поръчки чрез публична покана по реда на глава осма „а“ от ЗОП. Въвеждането на гъвкав подход при разделянето на обособени позиции ще спомогне за по-лесното управление на изпълнението на поръчката, без да се възпрепятства участието

на специализираните предприятия или кооперации на хора с увреждания, които при необходимост могат да се обединяват.

- С предложената нова ал. 6 изрично е уредена възможността при възлагане на запазени поръчки да участват и други лица, извън кръга на специализираните предприятия. Такава възможност е допусната и в действащата нормативна уредба, но тя се извежда индиректно от чл. 16г, ал. 6. Запазването на тази възможност е с цел бързина и ефективност в процеса на възлагане, тъй като се спестява време от прекратяване и повторно откриване на процедурата, в случай че поръчката не може да се възложи на специализирано предприятие.

- Предлага се отмяна на забраната възложителите да поставят изисквания за икономическо и финансово състояние, квалификация и технически възможности по отношение на специализираните предприятия или кооперациите на хора с увреждания. По този начин се гарантира, че възлагането на поръчката ще се съобрази с капацитетните възможности на тези лица при запазване на конкуренцията между тях.

- С предложената нова редакция на действащата ал. 5, която става ал. 7, се урежда съществена празнота в действащия чл. 16г. Предвид установените проблеми в практиката се въвежда задължение за посочване на регистрацията в поддържания от Агенцията за хората с увреждания регистър по чл. 29 от ЗИХУ, а за чуждестранни лица - в еквивалентен регистър. Тази регистрация се явява основният правопораждащ факт за участие в запазена поръчка.

- С цел да се преодолее заобикалянето на закона от недобросъвестни лица чрез използване на запазените обществени поръчки, с изменената ал. 7, която става ал. 10, се предлага поне 80 на сто от предмета на поръчката да се изпълнява от специализирано предприятие или от кооперация на хора с увреждания със собствено производство или ресурс или с подизпълнители, или с ресурсите на трети лица, които също трябва да са такива предприятия или кооперации, което те удостоверяват по реда на новата ал. 7.

- С изменената ал. 6, която става ал. 9, се прецизира редът за разглеждане на офертите и заявленията за участие на специализираните предприятия или кооперации на хора с увреждания и на другите заинтересовани лица. Определя се, че офертите или заявленията за участие на други лица се разглеждат само ако няма участник или кандидат - специализирано предприятие или кооперация на хора с увреждания, който отговаря на критериите за подбор, или няма оферта на такова предприятие/кооперация, която отговаря на изискванията на възложителя.

Със законопроекта се предлага преминаването на Агенцията по обществени поръчки (АОП) към министъра на финансите. Предложението е свързано с оптимизиране на процеса на изпълнение на Националната стратегия за развитие на сектора обществени поръчки в България за периода 2014-2020 г. (Националната стратегия за обществени поръчки).

На първо място, следва да се вземе под внимание фактът, че общият бюджетен процес и обществените поръчки са част от една цялостна политика, като поръчките са реалният инструмент, чрез който се разходват бюджетните средства. Общата отговорност за организирането и контрола върху бюджетния процес е вменена на Министерството на финансите. На второ място, в сегашната ситуация методологията и предварителният контрол се осъществяват от АОП към Министерството на икономиката, докато последващият контрол от страна на изпълнителната власт е възложен на Агенцията за държавна финансова инспекция, а когато поръчката е финансирана със средства от европейските фондове – и на Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“. Последните две агенции са към Министерството на финансите. В резултат от това при статуквото няма гаранции, че методическите насоки срещат разбирането на органите за последващ контрол, нито че провеждането на предварителния и на последващия контрол е базирано на общ подход и тълкуване. Съществено подобряване на работата на всички институции, ангажирани с контрола върху обществените поръчки може да се очаква само ако се създадат обективни предпоставки за единство по оста: методология – предварителен контрол – последващ контрол. Такава съгласуваност ще даде възможност за дефиниране и преследване на общи системни цели. Като се отчита необходимостта да се запази самостоятелност на органите, ангажирани с тези аспекти от обществените поръчки, е необходимо да се създадат и предпоставки за по-тясно сътрудничество между тях, включително като се гарантира единство на провежданата цялостна политика от общо ръководство.

Не следва да се пренебрегва фактът, че в последните години оптимизирането на възлагателния процес преминава през съществено централизиране на процедурите. Единственият функциониращ Централизиран орган за обществени поръчки (ЦООП) е в Министерството на финансите. Националната стратегия за обществени поръчки предвижда мерки в посока ускорено развитие на централизираното възлагане и поетапно въвеждане на пълна електронизация на възлагателния процес. В съответствие с новите директиви в областта на обществените поръчки се предвижда въвеждането на изцяло електронна комуникация между възложителя и кандидатите включително до подаването на електронна оферта.

Към настоящия момент с решение на Министерския съвет е избран централизиран едноплатформен модел за развитие на електронните обществени поръчки в България, който трябва да се реализира чрез придобиване на единна електронна платформа. Предвидено е администрирането и поддържането на платформата да се осъществяват от АОП. От друга страна, съществуващият ЦООП към министъра на финансите е предприел действия по изграждане на електронна платформа за централизирано възлагане на обществени поръчки. Същевременно е необходимо постигането на оперативна и функционална съвместимост, така че двете платформи да работят обвързано. Ето защо преминаването на АОП към Министерството на финансите ще сведе до минимум редица рискове от организационен, финансов и административен характер в тази насока. Предвид изложеното целта на предлаганата

промяна на компетентния орган, който осъществява държавната политика в областта на обществените поръчки и който се подпомага от АОП, е да спомогне за реализирането на ефективни политики в областта на обществените поръчки чрез съгласувани действия от ангажираните институции и подчинеността им на общо ръководство.

Ефектът от приемане на законопроекта ще спомогне за решаването на две основни задачи:

1. Ще се подобрят възможностите за достъпа на специализираните предприятия до участие в обществени поръчки, каквато е основната цел на запазването на поръчките за тях. Така ще се осигури последователно провеждане на политиката за подпомагане и стимулиране на предприятията на хора с увреждания. От друга страна, ще се преустанови незаконосъобразната практика по прилагане на чл. 16г и ще се намалят рисковете от забавяне или неуспешно възлагане на поръчките.

2. С преминаването на АОП към министъра на финансите ще се създадат предпоставки за провеждане на единна политика в областта на обществените поръчки чрез обединяване в общо ръководство на органите, отговорни за методология, мониторинг, централизирано възлагане, предварителен и последващ контрол. Ще се подобри финансовото и ресурсното обезпечаване на АОП, особено във връзка с предвиденото в новия закон разширяване на обхвата на предварителния контрол, осъществяван от агенцията. Ще се създадат по-благоприятни условия за реализиране на Националната стратегия за обществени поръчки, която е важно условие за изпълнението на Споразумението за партньорство. От успешното реализиране на тези цели зависи възможността страната да получи значителни средства по линия на Европейските структурни фондове, доколкото тези средства ще бъдат разходвани чрез възлагане на обществени поръчки.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)